

INFORME D'AVALUACIÓ
PLA D'ACCIÓ DE LA
XARXABCN ANTIRUMORS
2016-2020

Barcelona, maig - desembre de 2021

INFORME D'AVALUACIÓ DEL PLA D'ACCIÓ DE LA XARXA BCN ANTIRUMORS (2016-2020)
Barcelona, maig - desembre de 2021

A Barcelona gener 2022

Coordinació i desenvolupament de l'avaluació: TRANSDUCTORES

////
TRANS
DUCCTG
RES//
////

Disseny gràfic: Vicenç Ferreres

Acompanyament i coordinació general: Oficina Tècnica Estratègia BCN Antirumors
Programa BCN Interculturalitat - Ajuntament de Barcelona

ÍNDEX

1. Introducció p.4

- 1.1. Context p.5
- 1.2. Metodologia p.6
 - 1.2.1. Dimensions avaluades p.6
 - 1.2.2. Eines d'avaluació p.7
 - 1.2.3. Validació, seguiment i retorn p.8
 - 1.2.4. Fases p.8

2. PAX 2016-2020: Eixos i àmbits p.9

- 2.1. Participació p.10
- 2.2. Comunicació p.11
- 2.3. Formació p.12
- 2.4. Sensibilització p.13
- Resum global p.14

3. Organització interna i governança p.15

- 3.1. Organització interna i grups de treball p.16
 - 3.1.1. Comissió d'Estratègia p.17
 - 3.1.2. Grup de Formació p.18
 - 3.1.3. Grup de Comunicació p.19
 - 3.1.4. Grup de Dinamització Territorial p.20
 - 3.1.5. Entitats adherides p.21
- 3.2. Funcionament intern de la Xarxa p.22
 - 3.2.1. Comunicació interna p.22
 - 3.2.2. Participació p.22
- 3.3. Diàleg amb l'Ajuntament i governança compartida p.25
 - 3.3.1. Organigrama percebut pels grups de treball p.25
 - 3.3.2. Organigrama percebut per les entitats adherides p.26
- 3.4. Continguts i principis de la Xarxa p.27

4. Conclusions i propostes p.28

- 4.1. Propostes destacades p.29
- 4.2. Quadre complet de conclusions i propostes p.30

1. Introducció

1.1. Context

1.2. Metodologia

1.2.1. Dimensions avaluades

1.2.2. Eines d'avaluació

1.2.3. Validació, seguiment i retorn

1.2.4. Fases

1. Introducció

1.1. Context

Un cop finalitzat el Pla d'Acció 2016-2020 de la Xarxa BCN Antirumors (PAX), s'ha realitzat una avaluació qualitativa i quantitativa del mateix. En primer lloc, per donar compte i analitzar els punts forts i febles del treball de la Xarxa BCN Antirumors en aquest període. Així mateix, com a diagnosi d'aspectes a tenir en compte per a l'elaboració d'un nou Pla d'Acció.

El procés d'elaboració del nou Pla d'Acció de la Xarxa BCN Antirumors coincideix amb el desè aniversari de la Xarxa. És, per tant, un moment per recollir, revisar, actualitzar i posar en pràctica els aprenentatges que la Xarxa en el seu conjunt i les entitats que en formen part han adquirit al llarg d'aquest temps.

La Xarxa BCN Antirumors, en el marc de les polítiques públiques impulsades pel Pla BCN Interculturalitat, evoluciona en paral·lel a la realitat social de Barcelona i hi està molt atenta per tal de ser capaç de respondre als reptes que suposen la discriminació i el racisme a la ciutat. L'experiència i el treball d'aquests anys, doncs, han portat a la constatació de la necessitat de fer la Xarxa més diversa i arrelada al context de cada territori, repensant tots els aspectes de la participació, i generant accions que, més enllà de desarticular els rumors, n'abordin les causes estructurals (1).

D'altra banda, la pandèmia de la COVID-19 també ha estat un repte per a la Xarxa, d'una banda per la dificultat per fer activitats i trobades i l'afectació sobre les relacions, els vincles i la coordinació entre les entitats i persones membres, però també per l'evidència de les desigualtats que la crisi vinculada a la pandèmia ha aprofundit i que afecten especialment els col·lectius més vulnerabilitzats i les persones migrades i racialitzades.

Tots aquests elements, així com els debats que els acompanyen, conformen la realitat de la Xarxa BCN Antirumors a dia d'avui i es reflecteixen tant en les valoracions del PAX 2016-2020 que les entitats participants en l'avaluació han fet, com en les propostes de cara al futur que han posat sobre la taula. És important remarcar que totes les valoracions sobre els temes recollits en aquest informe responen a les impressions i opinions expressades per les entitats participants.

(1) Vegeu la infografia "La parada del rumor":

https://ajuntament.barcelona.cat/bcnacciointercultural/sites/default/files/documentos/rutes_discriminacio_cat.pdf

1.2. Metodologia

L'avaluació s'ha desenvolupat des de finals de maig fins a novembre de 2021, amb els diversos agents actius a la Xarxa. El procés ha estat marcat per la situació de pandèmia, que ja estava afectant el conjunt del funcionament de la Xarxa des del març de 2020, dificultant i reduint els espais de participació. Tot i que s'ha pogut mantenir una regularitat en les reunions dels grups de treball i s'ha donat continuïtat als projectes engegats o encetat de nous, la Xarxa no ha pogut fer plenàries i ha compartit poc els projectes entre els grups de treball i entitats.

Així doncs, s'han adaptat les diverses dinàmiques i eines d'avaluació al format telemàtic, per tal de facilitar la participació del major nombre d'entitats membres.

1.2.1. Dimensions avaluades

a) El PAX i els seus eixos: participació, comunicació, formació i sensibilització. A banda d'avaluar l'aplicació del PAX com a eina estratègica, s'ha valorat el desenvolupament de cadascun dels eixos i la seva prioritat de cara al futur PAX, així com els debats i tensions entorn d'ells.

b) Funcionament intern de la Xarxa, a partir de les idees sorgides a les dues trobades dels grups de treball (desembre de 2020 i febrer 2021). Aquests elements estaven ja contemplats de forma parcial en el PAX 2016-2020 i seran clau per a la sostenibilitat, la viabilitat i la cura del col·lectiu en el futur de la Xarxa:

- Organització interna i articulació dels grups de treball
- Diàleg amb l'Ajuntament i dimensions de la governança compartida
- Continguts i principis de la Xarxa

1.2.2. Eines d'avaluació

GRUPS FOCALS

L'objectiu dels grups focals ha estat recollir les valoracions i reflexions sobre les diferents dimensions avaluades, de forma directa i promovent el diàleg entre les persones participants.

S'han dut a terme **6 grups focals**, 4 d'ells amb els grups de treball de la Xarxa i 2 més amb entitats adherides que no formen part de grups de treball:

- Comissió d'Estratègia: 5 participants.
- Grup de Formació: 3 participants.
- Grup de Dinamització Territorial: 5 participants.
- Grup de Comunicació: 5 participants.
- Entitats adherides amb mirada de territori: 5 participants.
- Entitats adherides vinculades al Catàleg d'Activitats Antirumors: 6 participants.

Tot i que no totes les persones pertanyents als grups de treball han pogut participar-hi per qüestions d'agenda, la participació ha estat representativa. Hi han participat **28 persones** en representació de **26 entitats** i 1 persona a títol individual. En els darrers dos grups, la composició ha estat proposada per l'oficina tècnica per tal d'afegir pluralitat de mirades a l'avaluació.

Posteriorment, les sessions han estat recollides en format d'acta i compartides amb els grups participants (2).

QÜESTIONARI ONLINE

Paral·lelament, s'ha elaborat un qüestionari online, amb dos objectius:

1. Avaluar de forma quantitativa i qualitativa les dimensions abans esmentades, amb matisos diferents dels grups focals
2. Recollir l'autopercepció de les entitats respecte a la seva participació en la Xarxa.

Aquest qüestionari s'ha fet arribar a totes les entitats adherides i s'han registrat **52 respostes**. D'aquestes, quasi un 30% estan vinculades a algun grup de treball, mentre que la majoria (73%) no en formen part ni tampoc han participat d'un grup focal. Així doncs, aquesta eina ha funcionat per complementar la diagnosi realitzada en els grups focals, ja que ha arribat a altres agents (3).

(2) Vegeu les actes de cada grup focal als annexos d'aquest document.

(3) Vegeu el buidatge de les respostes al qüestionari als annexos d'aquest document.

1.2.3. Validació, seguiment i retorn

Els mecanismes previstos han estat els següents:

- Presentació prèvia del pla d'avaluació en una trobada amb la Comissió d'Estratègia ampliada amb representants de tots els grups de treball.
- Seguiment amb l'oficina tècnica: supervisió de les eines metodològiques, posada en comú dels formats de recollida i retorn de cada eina.
- Retorn a la Xarxa en dos formats: informe final i presentació en una trobada plenària.

1.2.4. Fases

FASE 1: Disseny i validació (mitjans de maig - primera setmana de juny)

- Desenvolupament del disseny del pla d'avaluació
- Trobada inicial amb la Comissió d'Estratègia i representants dels grups de treball per tal de presentar el pla d'avaluació.

FASE 2: Desenvolupament d'eines d'avaluació (juny - octubre)

- Qüestionaris en línia: disseny, seguiment, difusió i sistematització de les respostes.
- Grups focals: disseny de les dinàmiques, desenvolupament, sistematització i redacció de les actes.
- Coordinació i seguiment regular amb l'oficina tècnica.

FASE 3: Desenvolupament de l'informe final i retorns (octubre - febrer)

- Sistematització global i triangulació dels resultats de les diverses eines.
- Desenvolupament de l'esquema de continguts de l'informe i validació amb el departament d'Interculturalitat i Pluralisme Religios.
- Sistematització i escriptura de l'informe.
- Devolució de l'informe als diferents actors implicats en el procés (Xarxa BCN Antirumors, Direcció d'Interculturalitat i Pluralisme Religios, oficina tècnica de l'EBA-Estratègia Barcelona Antirumors).
- Edició final i maquetació.
- Presentació de l'informe en una trobada de la Xarxa.

2. PAX 2016-2020: Eixos i àmbits

2.1. Participació

2.2. Comunicació

2.3. Formació

2.4. Sensibilització

Resum global

2. PAX 2016-2020: Eixos i àmbits

2.1. PARTICIPACIÓ

VALORACIÓ GENERAL

L'eix de la participació rep valoració de prioritat alta dins el PAX. En línies generals, es destaquen el següents elements:

- **Necessitat d'ampliar els espais de trobada** per potenciar la interrelació entre els grups de treball.
- Voluntat de dissenyar **un tipus de participació que convidi a aprofundir en les temàtiques i que faciliti la interacció entre les entitats.**
- Reclam comú de **flexibilitzar les formes de participació**, que generin motivació alhora que compromís i responsabilitat.
- Es diagnostica un **desencaix entre el nombre de adhesions i la participació real de les entitats**, degut en part a que una de les vies d'adhesió a la Xarxa és el requisit de ser-ne membre per accedir a les activitats del Catàleg d'activitats antitumors. Això multiplica les adhesions, però no implica necessàriament un interès real d'un nombre significatiu de noves entitats per formar part activa de la Xarxa. A tall d'exemple, actualment, de les 530 entitats adherides a la Xarxa, només 36 participen en grups de treball.
- Existeix una **manca de reflexió** i espais on poder parlar a fons del tema de la participació.
- S'assenyala un **excés de voluntarisme** que podria fer perillar el futur en termes de participació.

VALORACIÓ PER ÀMBITS

DIVERSIFICACIÓ DE LA XARXA

- Existeix una voluntat compartida d'**augmentar la diversitat, amb una mirada interseccional, de les persones i entitats que conformen la Xarxa.**
- S'estima oportú **potenciar la pluralitat d'espais, formats i horaris** de trobada que facilitin la participació i s'allunyin del risc d'institucionalització de la Xarxa.

PARTICIPACIÓ A LA XARXA

- Hi ha un reclam de **distinció dels diferents nivells de participació**, que ajudin a clarificar el compromís i les responsabilitats adquirides per les entitats.
- Es coincideix en que cal identificar **les necessitats, les demandes, els recursos i els inconvenients** que diferents associacions, entitats i col·lectius afins a la Xarxa poden tenir per participar-hi.
- Malgrat que hi ha una **valoració majoritàriament positiva de les reunions i dinàmiques de participació**, es veu prioritària la seva revisió i millora per fer-les més adequades, participatives i sostenibles.
- Noves incorporacions: tant les entitats que porten anys implicades a la Xarxa com aquelles que recentment s'han incorporat als grups de treball manifesten la **insuficiència dels recursos d'acollida de que disposa actualment la Xarxa.**

2.2. COMUNICACIÓ

VALORACIÓ GENERAL

- En l'eix de la comunicació hi ha dos àmbits diferenciats: un fa referència a la comunicació interna i l'altre, a aquelles accions que el grup de comunicació ha llençat a l'exterior, dirigides especialment als mitjans de comunicació. Tant un com l'altre reben una **prioritat alta en el conjunt del PAX**.
- Destaca que les entitats que participen dels grups de treball valoren com a més prioritària la comunicació interna i, en canvi, les entitats només adherides subratllen la importància de la comunicació externa.
- Es detecta una falta de comunicació i fluïdesa en la relació entre els diferents grups de treball.
- Les entitats adherides mostren poc coneixement de la feina que realitza el grup de treball de comunicació.

VALORACIÓ PER ÀMBITS

COMUNICACIÓ INTERNA

- **Els diferents grups de treball tenen una bona percepció sobre la comunicació** que arriba via xarxes i comunicats interns.
- **Es recullen propostes per millorar la comunicació entre les entitats que conformen la Xarxa**, potenciar l'intercanvi d'experiències i evitar llenguatges excessivament tècnics.
- Coincidència davant la necessitat de tenir un **coneixement més acurat sobre les iniciatives i projectes llençats des del Grup de Comunicació**.

COMUNICACIÓ EXTERNA

- Es valora com a necessari **diversificar la tipologia d'accions i recursos comunicatius** per tal de tenir més incidència en la ciutadania.
- Existeix la voluntat **d'augmentar la presència i visibilitat de la Xarxa en les xarxes socials**.

2.3. FORMACIÓ

VALORACIÓ GENERAL

- Es considera un eix transversal en el conjunt de la Xarxa i un pilar que sustenta el cos teòric i pràctic. Els grups de treball proposen noves línies d'actuació en tant perceben la formació interna, la deconstrucció de conceptes i les eines formatives diverses com a elements consubstancials per a la Xarxa.
- Tot i la bona valoració de les activitats formatives, hi ha una reivindicació respecte a la Formació Antirumors, que es proposa replantejar com a cos formatiu comú.
- Explorar altres vies de col·laboració entre la Xarxa i el Programa BCN Interculturalitat per al disseny de noves propostes formatives, incloent formacions per als membres de la Xarxa, públic general i adreçades a col·lectius concrets.

VALORACIÓ PER ÀMBITS

METODOLOGIES FORMATIVES I NOUS CONTINGUTS

- Es valora com a rellevant **implementar més accions que recullin la diversitat de propostes i perspectives** presents a la Xarxa, així com fer una **revisió davant nous enfocaments metodològics** que actualitzin els que ja estan en ús.
- Es considera important **potenciar la formació interna de les entitats** que conformen la Xarxa i prendre la **Formació Antirumors com a marc i requisit comú**. Aquesta formació es veu també com a eina des d'on fer difusió de la perspectiva intercultural i la no discriminació fora de la Xarxa.

ACCIONS FORMATIVES CONCRETES

- Es recull la voluntat de **proposar unes formacions vives i heterogènies**, que puguin donar cabuda a la diversitat d'entitats que conformen la Xarxa i que siguin aterrades al moment actual i les necessitats dels barris.
- S'assenyala la **necessitat de que les entitats facin una revisió permanent de les seves accions i es formin de manera continuada per tal d'actualitzar els seus coneixements i perspectives en relació a la interculturalitat** i d'acord amb els diversos contextos en que desenvolupin la seva activitat.

2.4. SENSIBILITZACIÓ

VALORACIÓ GENERAL

- S'entén com un eix fonamental de la Xarxa. Es valora positivament la tasca feta en aquest sentit, però es considera que s'ha de treballar des d'una vessant més estructural i aprofundint en les temàtiques.
- S'aposta per una mirada més arrelada als barris, amb una major aproximació a les iniciatives pròpies dels territoris, evitant centralitzar només a l'Espai Avinyó i altres equipaments municipals.
- Existeix un qüestionament sobre la validesa dels conceptes de "sensibilització" i "antirumors" en el moment present. Especialment les persones que estan travessades per l'experiència de la racialització plantegen que són termes eurocèntrics i superficials, que resulten insuficients per fer front a la discriminació estructural i el racisme presents a la societat.
- Existeix una voluntat de potenciar un enfoc reivindicatiu en el conjunt d'accions de la Xarxa, tot i que aquest factor genera discrepàncies per part d'algunes entitats.

VALORACIÓ PER ÀMBITS

ÀMBIT CULTURAL I ARTÍSTIC

- **Les accions orientades a les arts i cultura han funcionat** i es considera que s'ha treballat de manera adequada.

CATÀLEG ANTIRUMORS, ACTIVITATS SENSIBILITZACIÓ I NOUS MATERIALS

- Tot i que el **Catàleg no és un recurs de la Xarxa sinó del Programa BCN Interculturalitat**, les entitats hi tenen una vinculació propera i en fan una valoració positiva. Es produeix una identificació errònia entre la Xarxa i el Catàleg, reforçada per la seva presència com a àmbit del PAX i el fet que sigui requisit fer-se membre de la Xarxa per accedir a les activitats del Catàleg.

REIVINDICACIÓ

- Majoritàriament les entitats proposen **integrar i donar més visibilitat a l'àmbit de la reivindicació i la denúncia de les desigualtats**.
- De forma majoritària, es defensa una **mirada més estructural** i aprofundida sobre el racisme i les respostes i recursos que ofereix la Xarxa.

RESUM GLOBAL

Es posa de manifest una **manca d'ús i coneixement del PAX** de forma generalitzada, tant per part dels grups de treball com de les entitats només adherides. D'acord amb el qüestionari, un 53% de les persones enquestades desconeix el contingut del PAX i només un 26% el té present en la seva participació en la Xarxa.

Algunes característiques del disseny del PAX (com ara l'excés de concreció en eixos, àmbits i accions) **han dificultat la seva utilització** i capacitat d'adaptació a cada moment i context.

Tots els eixos es valoren amb una prioritat alta, malgrat que sovint es veuen com a **conceptes transversals per l'estratègia de la Xarxa** i no tant com línies de treball diferenciades.

Es percep una **manca d'indicadors i eines de seguiment clars per avaluar** l'assoliment d'objectius i l'impacte de les accions i projectes realitzats. D'altra banda, **no existeix un consens sobre què es consideren accions de la Xarxa**: si només aquelles activitats que s'impulsen des dels grups de treball, o bé també les que fan les entitats que la conformen per pròpia iniciativa.

En aquest sentit, destaca la forta coincidència entre les prioritats i línies de treball pròpies de les entitats i les que aquestes proposen per a la Xarxa. Es pot concloure que **la Xarxa s'entén com un agent multiplicador**, a nivell estratègic i pràctic. El que s'espera principalment de la Xarxa és que faci d'altaveu i permeti arribar més enllà i incidir més del que les entitats poden individualment. De forma global, veiem com la pròpia activitat de les entitats emmiralla les propostes i debats que s'han desgranat en aquest document per cadascun dels eixos:

- Els àmbits que al PAX s'engloben com a sensibilització és on de forma més majoritària estan desenvolupant accions pròpies les entitats adherides a la Xarxa, amb una diversitat notable d'aproximacions que reflecteix el debat existent entorn d'aquest concepte.
- En menor mesura, les entitats també han desenvolupat accions pròpies de formació (principalment per professionals del sector públic i agents socials dels territoris), participació (sobretot enfocades a l'augment de la diversitat en espais de participació i accions de lleure i cultura) i comunicació (orientades a les xarxes socials i la incidència en els mitjans de comunicació).

Finalment, existeix una **confusió entre les funcions i atribucions de la Xarxa i les del Programa BCN Interculturalitat**, que caldria clarificar per un millor funcionament.

3. Organització interna i governança

3.1. Organització intern i grups de treball

3.1.1. Comissió d'Estratègia

3.1.2. Grup de Formació

3.1.3. Grup de Comunicació

3.1.4. Grup de Dinamització Territorial

3.1.5. Entitats adherides

3.2. Funcionament intern de la Xarxa

3.2.1. Comunicació interna

3.2.2. Participació

3.3. Diàleg amb l'Ajuntament i governança compartida

3.3.1. Organigrama percebut pels grups de treball

3.3.2. Organigrama percebut per les entitats adherides

3.4. Continguts i principis de la Xarxa

3. Organització interna i governança

3.1. Organització interna i grups de treball

Des de la confecció del PAX 2016-2020, els grups de treball han evolucionat i consolidat la seva estructura actual. La Comissió d'Estratègia ha mantingut a trets generals la seva configuració original. El Grup de Dinamització s'ha fusionat amb el de Territori, donant lloc al Grup de Dinamització Territorial. També s'han consolidat plenament durant aquest període els grups de Formació i Comunicació.

Malgrat l'acusat impacte de la pandèmia, **els grups de treball han mantingut el seu funcionament regular**, recolzant-se en la tasca de l'oficina tècnica. Exceptuant la Comissió d'Estratègia, que considera que el seu rol i vinculació amb la resta d'agents s'ha deteriorat en els darrers anys, la resta de grups de treball valoren de manera positiva la seva evolució.

Pel que fa a les activitats desenvolupades pels grups de treball, cal destacar que les entitats i persones participants en l'avaluació generalment les desconeixen. Això es pot vincular al relleu d'entitats (o de referents dins una mateixa entitat), però també a la baixa efectivitat de la comunicació.

De forma generalitzada, els grups de treball fan una bona valoració d'allò que aporten al conjunt de la Xarxa, que queda esquematitzat en els següents factors:

- Capacitat de problematització i reflexió per a l'acció
- Capacitat d'aterrar iniciatives als territoris i fer-les accessibles
- Actualització i revisió de bones i males pràctiques
- Incorporació d'eines i metodologies pròpies
- Aposta per un enfocament interseccional
- Espais d'escolta i reconeixement de la diversitat
- Implicació i compromís dels seus membres

3.1.1. Comissió d'Estratègia

Aquesta comissió és l'encarregada de fer el seguiment del PAX 2016-2020, tenint en compte la realitat canviant de la ciutat, fer el rol de frontissa amb l'Ajuntament i coordinar-se amb els grups de treball per garantir la coherència i l'enxarxament.

Quant a la seva actuació en el període d'aquest PAX, els membres de la comissió valoren que en una primera etapa va mantenir un contacte fluid amb l'Ajuntament i l'oficina tècnica, però que això s'ha perdut en els darrers dos anys. Existeix una voluntat de millorar la comunicació amb l'Ajuntament, així com la coordinació amb la resta de grups de treball de la Xarxa.

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none">• Les entitats que la conformen, amb un llarg recorregut i experiència, han mantingut el seu compromís.• Les entitats que la conformen tenen molt integrada la perspectiva intercultural.• S'ha apostat per la participació diversa.• Existeix un interès comú per vetllar per la Xarxa.• S'ha donat suport mutu a polítiques interculturals, fent de frontissa entre l'Ajuntament i els grups de treball.	<ul style="list-style-type: none">• Dificultats per quadrar l'agenda de reunions i tenir més implicació, a causa de la sobrecàrrega de les entitats i persones participants.• S'han perdut entitats que abans hi participaven.• Manca de connexió amb la resta de grups de treball.• Falta de co-lideratge amb l'Ajuntament.• Manca de temps per a rendibilitzar el projecte i per abordar temàtiques profundes que reclama la ciutadania.

3.1.2. Grup de Formació

Aquest grup de treball lidera iniciatives formatives, tant orientades als membres de la Xarxa com a la societat en general.

En línies generals hi ha la percepció d'una marcada diferència entre el període 2016-2019 i el de la pandèmia (2020-21), on, tot i que alguns membres assenyalen que està servint per una millora en les seves relacions internes, s'ha perdut la participació d'algunes entitats, la possibilitat de treballar d'una manera més regular i s'ha dificultat arribar a la ciutadania.

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none">• Consolidació de la dinàmica de treball.• Aprenentatge mutu.• Capacitat d'experimentació: barrejar metodologies, noves formes de fer.• Suport de l'oficina tècnica.• Construcció de vincles entre les entitats participants.• Aportació de vincles, coneixement i relacions de fora de la Xarxa.	<ul style="list-style-type: none">• Manca de recursos materials.• No s'està mesurant l'impacte de les accions (seguiment i avaluació).• Poques entitats en relació al volum d'accions.• Manca d'eines telemàtiques de comunicació entre els grups de treball (p. ex. canal de difusió via whatsapp).• Manca d'espais de relació informal i cohesió de grup.• Dificultat per implicar noves participants i analitzar a què es deu.

3.1.3. Grup de Comunicació

Aquest grup de treball impulsa activitats orientades a la incorporació de la perspectiva intercultural a la comunicació en general i, en especial, als mitjans de comunicació i les xarxes socials.

En línies generals hi ha un grau de satisfacció elevat davant els projectes, les accions i les formacions realitzades, en tant que s'han posat en contacte amb grups interculturals diversos, han servit per a tirar línies d'actuació més generals i han estat iniciatives de llarga durada (Poetry Slam, Campanya Art i Racisme...).

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none">• El conformen persones compromeses amb la Xarxa i la temàtica.• El conformen persones que procedeixen d'àmbits diversos i això nodreix el grup amb diversitat de punts de vista.• Combinació de persones que porten molt de temps al grup i d'altres, poc temps.• Diferents nivells de participació, que han permès implicar més entitats que no poden/volen participar regularment.• Activitats creatives, que proposen coses diferents.• Curs Comunicanvi: accés de gent nova, més diversa, perquè no sigui un espai tan blanc.	<ul style="list-style-type: none">• Dificultat per sostenir una participació regular.• Funcionament molt tècnic que genera sobrecàrrega.• Manca de concreció del que es parla a les reunions: tasques i calendari.• Canvis de referents dins les entitats.• Distància amb la Comissió d'Estratègia, que ha portat a una desconexió amb la resta de grups.• Les entitats han tingut tendència a agafar un rol més passiu davant l'impuls de l'oficina tècnica.• Caldria un grup més nombrós per sostenir les activitats.• Cal millorar l'acollida de nous membres.• Dificultat per implicar noves entitats que estan treballant en línies afins. Caldria entendre per què.

3.1.4. Grup de Dinamització Territorial

Aquest grup de treball és el resultat de la fusió entre el Grup de Dinamització i el Grup de Territori el 2019, generant un sol espai de treball. És un agent clau en la territorialització de l'acció de la Xarxa.

El primer període (2017-2019) rep una molt bona valoració per part de les entitats que conformen el grup, amb activitats realitzades com "Fem un te" o la Jornada d'Intercanvi d'Experiències Comunitàries. Va ser una etapa centrada a fer materials i realitzar actes a la ciutat amb molta participació. En la segona etapa, on es valora molt positivament la fusió dels dos grups, s'ha posat el focus en crear materials d'interculturalitat més territorialitzats. Es té una bona consideració del treball fet sobre casos concrets al territori.

PUNTS FORTS	PUNTS FEBLES
<ul style="list-style-type: none">• Predisposició de fer formació, amb regularitat i implicació de les entitats.• S'ha generat un ambient on poder dir el que es pensa i compartir el que s'està detectant als territoris.• Un bon nombre de persones amb històric i experiència al grup per gestionar els canvis.• Recursos per aterrar iniciatives de la Xarxa als barris: coneixement del context, les problemàtiques i la realitat territorial, visió dels joves, experiència de fracassos.	<ul style="list-style-type: none">• Dinamització i participació, a causa de molts canvis de gent. No són sempre les mateixes, manca més regularitat.• Centrar-se en un projecte concret i no poder-lo dur a terme, degut a canvis i dificultats.

3.1.5. Entitats adherides ⁽⁴⁾

Les entitats adherides a la Xarxa que no formen part de cap dels grups de treball descriuen la seva implicació a la Xarxa com a baixa o molt baixa. Solen participar-hi de forma puntual, especialment amb activitats del Catàleg (ja sigui oferint-ne o fent-ne ús) i també en altres accions de la Xarxa, com ara formacions, activitats i plenàries. Tanmateix, cal destacar que en els darrers dos anys, una part de les entitats no ha participat en cap activitat de la Xarxa (un 36,5% de les enquestades), dada que cal posar en el context de la pandèmia.

QUÈ ESPEREN DE LA XARXA?

- Que tinguin una **relació bidireccional amb el territori**: fer d'altaveu de les iniciatives que es realitzen des dels barris, i promoure accions i vincles arrelades als territoris.
- Que **potenciï i dinamitzi el treball en xarxa**: tant amb entitats dels barris, recuperant un contacte més proper i quotidià i valorant la seva expertesa, com internacionals.
- Que **ofereixi recursos metodològics i formatius** per actualitzar el treball de les entitats membres, passant de la perspectiva dels rumors a una mirada més profunda i estructural sobre el racisme i les seves causes, tant per al treball cap a l'exterior com per a la revisió i formació de les pròpies entitats.
- Que **comuniqui de manera efectiva les accions que promou la Xarxa** i les entitats que en formen part.

QUÈ CREUEN QUE PODEN OFERIR A LA XARXA?

- Proximitat, coneixement i vinculació a les problemàtiques dels barris.
- Feina comunitària i relació amb agents locals.
- Bagatge propi i col·lectiu quant a eines metodològiques, formació, estratègies, experiència, capacitats i compromís.
- Vinculació amb projectes internacionals.

QUÈ DESMOTIVA O DIFICULTA TENIR MÉS IMPLICACIÓ?

- **Manca de temps**. És el motiu majoritari i pot impedir totalment la participació o bé que aquesta generi una sobrecàrrega de feina per a l'entitat.
- **Desconeixement de la Xarxa**, el seu funcionament i quins són els espais de participació.
- **Manca d'efectivitat en la comunicació interna**, no arriba la informació dels espais i activitats on participar.
- **Manca d'estratègia** per part de la Xarxa a l'hora d'aterrar les iniciatives als territoris.
- **Manca de diversitat** als espais de la Xarxa (orígens, religions...).

Detectem que existeixen entitats adherides a les quals els agradaria implicar-se en alguna comissió o grup de treball, malgrat que fins ara no els està sent possible. El que més interès desperta és **la participació en una xarxa territorial** (un 38% de les enquestades).

(4) Les informacions d'aquesta apartat procedeixen dels dos darrers grups focals (entitats adherides amb mirada de territori i entitats adherides vinculades al Catàleg) i les respostes del qüestionari d'entitats adherides no vinculades amb cap grup de treball.

QUÈ APORTA LA PARTICIPACIÓ A LA XARXA?

- **Formar part d'una xarxa col·lectiva**, en relació a dues dimensions:
 - com espai d'interconnexió amb altres entitats, on compartir aprenentatges i reflexions;
 - com espai on incidir en les polítiques públiques i treballar per una ciutat més equitativa i integradora.
- **Augmentar els coneixements i perspectives**, tant a nivell personal com col·lectiu, en temes com la interculturalitat o el racisme. Es manifesta com a repte la revisió de la pròpia entitat, els seus valors i les seves contradiccions.
- **Accedir a les activitats del Catàleg d'Activitats Antirumors**, donat que adherir-se a la Xarxa n'és actualment un requisit.

VALORACIÓ DE LA UTILITAT I ACCESSIBILITAT DELS RECURSOS DEL PROGRAMA BCN INTERCULTURALITAT

- La valoració dels recursos ofertats (Formació Antirumors, Catàleg d'Activitats Antirumors, programació de l'Espai Avinyó, etc.) és positiva per ser **accessibles, útils, reivindicatius i de qualitat**.
- Es manifesta la voluntat d'**adequar a cada context i territori les accions del Catàleg**, tant per part de les entitats que hi ofereixen activitats com les que les demanen, i es valora positivament el marge de flexibilitat que es permet en aquest sentit.
- Es reivindica **la Formació Antirumors com a requisit** per a totes les entitats que conformen la Xarxa i, fins i tot, per a tot el personal municipal.

INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL

- Majoritàriament, les entitats tenen la voluntat d'incorporar la perspectiva intercultural en els seus **programes, projectes i activitats**. Algunes estan treballant per incorporar-la també en la seva estratègia i funcionament intern.
- També manifesten **tenir un rol actiu en promoure la perspectiva intercultural en altres espais i xarxes on participen**, especialment xarxes territorials.

3.2. Funcionament intern de la Xarxa

3.2.1. Comunicació interna

De forma general, es manifesta una manca de comunicació interna, deguda a la **indefinió dels mecanismes de governança i circulació d'informació dins la mateixa Xarxa**. Com s'ha esmentat, entre els grups de treball s'acusa un desconeixement sobre què fan els altres. A banda del fet que les eines i mecanismes de comunicació interna s'hagin de millorar, cal tenir en compte dos factors:

- La rotació dins els grups de treball (noves entitats o canvis de persona referent dins la mateixa) i també noves adhesions a la Xarxa, en **no anar acompanyades d'un itinerari d'acollida suficient**.
- **L'impacte de la pandèmia sobre el funcionament de la Xarxa**: en reduir els espais de trobada i posada en comú, ha dificultat l'intercanvi i la comunicació.

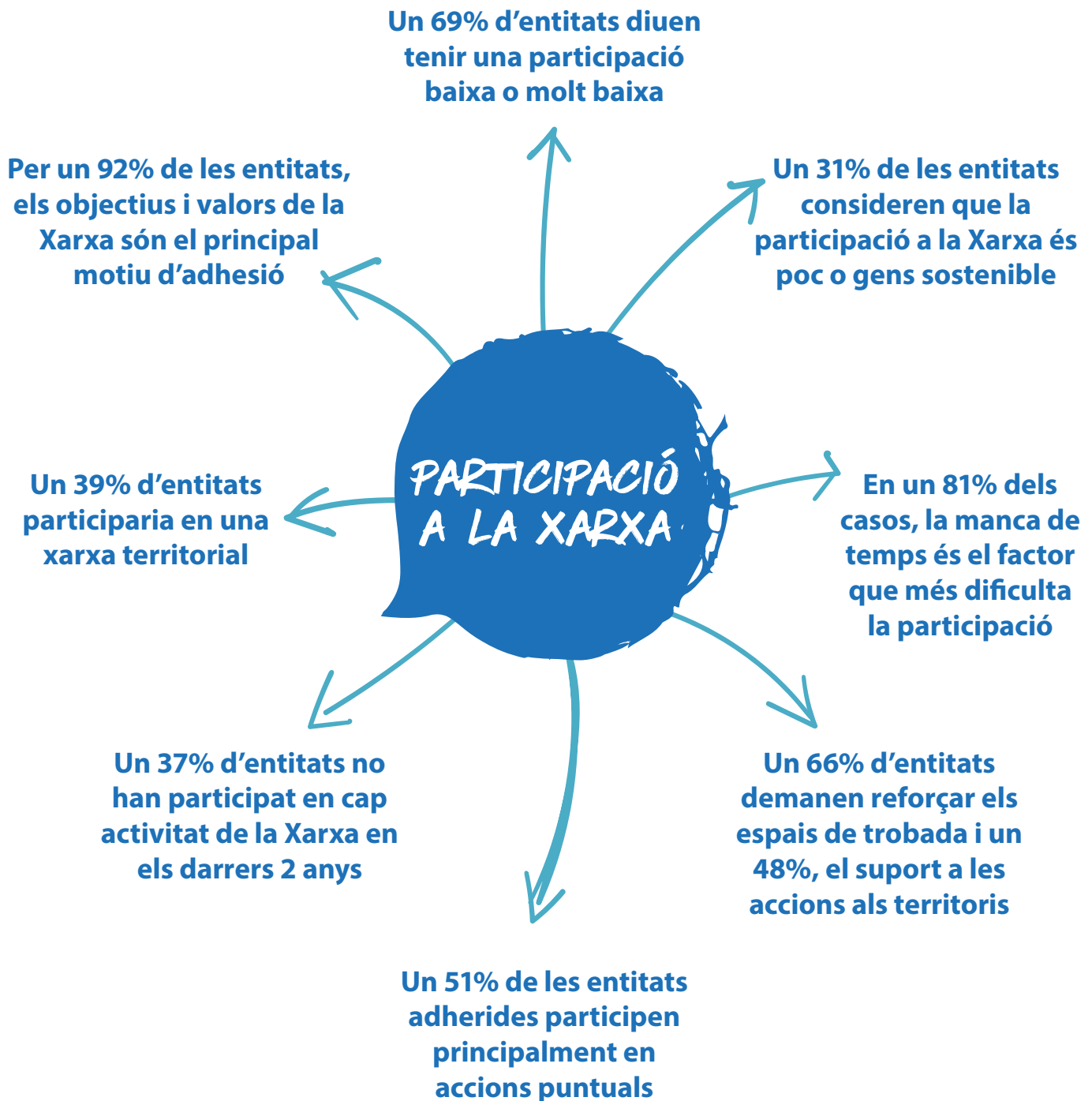
Per tant, s'identifica la necessitat de definir i millorar els mecanismes de governança i comunicació entre els grups de treball, la Xarxa i l'Ajuntament. Aquests haurien de facilitar la recollida de propostes dels grups i espais de participació de la Xarxa, així com el retorn i la transparència de les interlocucions amb l'Ajuntament i altres agents cap a aquests espais.

El butlletí i les convocatòries per email han estat les eines de comunicació interna més efectives i, en menor mesura, les xarxes socials. Algunes entitats adherides manifesten no haver rebut informació o només de forma indirecta.

3.2.2. Participació

Es valora com a millorable **la sostenibilitat i la diversitat de la participació**:

- Tot i que els espais de participació estan ben valorats, es troba a faltar **una major varietat de nivells de participació** que facin més accessible implicar-se a la Xarxa. Algunes entitats defensen que això incrementaria la diversitat en la participació, per exemple, en relació a orígens culturals diversos, especialment en els casos que no és possible sostenir una participació regular.
- De nou, cal tenir en compte **l'impacte de la pandèmia sobre la participació a la Xarxa**, com n'ha tingut de forma generalitzada als espais de participació de la ciutat.
 - Existeix un reconeixement del rol de l'oficina tècnica de sosteniment de la participació regular als grups de treball, així com a les activitats que s'han desenvolupat durant els darrers dos anys.
 - Es manifesta la necessitat de recuperar la relació més directa entre les entitats i persones membres de la Xarxa (una majoria considera que reforçar els espais de trobada milloraria la seva implicació).
- Les entitats es vinculen més sovint **com a assistents o "consumidores" de les activitats** que no pas com a coordinadores o col·laboradores. Això és viscut com una mancança, especialment en el cas d'entitats que manifesten obertament la seva voluntat de tenir una major implicació a la Xarxa, però no l'estan podent assumir per manca de recursos i temps.
- Les entitats reconeixen un **impuls cap a la territorialització de les accions de la Xarxa**. Tot i que algunes ho perceben com a puntual, majoritàriament es veu com una dinàmica que s'està iniciant o fins i tot consolidant.

* Dades extretes de les respostes del qüestionari online.

3.3. Diàleg amb l'Ajuntament i governança compartida

Donat que l'organigrama i mecanismes de governança estan poc definits en el PAX 2016-2020, s'ha fet un treball de diagnosi específic als grups focals, basats en eines visuals i gràfiques. S'ha posat l'enfoc en dues qüestions: en primer lloc, la percepció del funcionament actual de la Xarxa i, en segon lloc, quin seria el funcionament ideal (del qual s'han inferit les propostes).

En el cas dels grups de treball, les persones participants van dibuixar individualment l'organigrama tal com el perceben en el present. Malgrat això, les respostes van ser molt coincidents. En el cas de les entitats adherides que no participen en cap grup de treball, les dinamitzadores van proposar tres figures diferents per incitar al debat.

3.3.1. Organigrama percebut pels grups de treball

PERCEPCIÓ ACTUAL	PROPOSTES DE MILLORA
<ul style="list-style-type: none">• En general, es valora que l'organigrama de la Xarxa és excessivament vertical.• L'Ajuntament és percebut en un rol de poder vertical, desvinculat de la resta d'agents. Només es relaciona amb l'oficina tècnica i, en menor mesura, la Comissió d'Estratègia. Les entitats de la Xarxa tenen voluntat d'incidir en les diverses àrees de l'Ajuntament en temes vinculats a la interculturalitat, però aquesta verticalitat ho dificulta.• La Comissió d'Estratègia manté relació amb l'Ajuntament i l'oficina tècnica. Tant en aquest rol d'interlocució com en el rol de fer seguiment de l'estratègia i el pla d'acció de la Xarxa, es troba a faltar coordinació amb la resta de grups.• En general, els grups de treball estan poc comunicats entre ells, força amb l'oficina tècnica i gens amb l'Ajuntament.• L'oficina tècnica fa d'intermediària i enllaça entre tots els agents.	<ul style="list-style-type: none">• Apostar per un marc de relacions més horitzontal entre l'Ajuntament respecte i la Xarxa.• Augmentar la coordinació i la comunicació entre els grups de treball, conformant una Xarxa més interconnectada.• Millorar la interlocució entre els grups de treball i l'Ajuntament, amb mecanismes de retorn i transparència.

3.3.2. Organigrama percebut per les entitats adherides

Des d'una percepció més intuïtiva, les entitats que no participen en cap comissió o grup de treball consideren que la Xarxa s'organitza de manera semblant a la **figura 3**, a causa del rol de poder que hi exerceix l'Ajuntament, o bé com la **figura 2**, on una multiplicitat d'agents treballen al voltant d'un mateix objectiu però sense interconnectar-se.

Es coincideix en el fet que el funcionament ideal de la Xarxa hauria de ser el de la **figura 1**, per la seva horitzontalitat i interconnexió entre agents. En aquesta imatge, al centre hi hauria els objectius comuns i un grup motor d'entitats.

Models de tipologia d'organització fets servits pels tallers.

3.4. Continguts i principis de la Xarxa

De forma majoritària, hi ha la percepció que **els principis de la Xarxa, tal com estan formulats, han quedat desactualitzats respecte a la realitat social i de la pròpia Xarxa**. El mateix concepte “antirumors” és el que rep un major qüestionament, ja que es queda a la superfície dels prejudicis, en lloc de tenir un enfocament més estructural i estratègic, amb major centralitat de la denúncia i visibilització de discriminacions.

En les diverses eines d'aquest procés d'avaluació, ha anat apareixent el debat sobre l'actualització dels principis i valors de la Xarxa, que es va iniciar abans de la pandèmia i s'ha aprofundit en els darrers dos anys. **L'antiracisme, els feminismes i la interseccionalitat** són conceptes i mirades que ja s'estan treballant i incorporant des dels grups de treball, però que queda pendent integrar de manera més clara al discurs de la Xarxa.

Així mateix, es demana que la Xarxa estigui oberta a **l'actualització de problemàtiques i conflictes** presents a la ciutat per tal de donar-hi resposta mitjançant noves accions i projectes.

Per tal de ser conseqüent amb els seus principis i valors, la Xarxa percep la necessitat d'**augmentar la diversitat de les persones i les entitats que en formen part**. No s'ha de perdre de vista que la pandèmia ha tingut un impacte major sobre les persones vulnerabilitzades, migrades i racialitzades, dificultant la seva participació.

Els valors i principis són una qüestió central a la Xarxa, ja que no només l'identifiquen i n'orienten el funcionament, sinó que **són la motivació bàsica que impulsa les entitats a vincular-s'hi**.

4. Conclusions i propostes

4.1. Propostes destacades

**4.2. Quadre complet de
conclusions i propostes**

4. Conclusions i propostes

4.1. Propostes destacades

ESTRATÈGIES	PROPOSTES
<ul style="list-style-type: none">• Incloure un pla d'avaluació estratègica del PAX, com una eina de diagnosi participativa i processual.• Definir la governança de la Xarxa per assolir un funcionament transparent i sostenible, amb definició de rols dels diferents agents que la conformen.• Millorar la comunicació entre els diversos espais i agents que conformen la Xarxa, i entre aquests i l'Ajuntament, a través d'uns mecanismes predissenyats a la governança.• Millorar l'arrelament de les propostes de la Xarxa a les realitats dels territoris.	<p>OPERATIVES</p> <ul style="list-style-type: none">• Mesurar l'impacte de les accions que es realitzen a nivell quantitatiu i qualitatiu.• Promoure la diversitat i pluralitat d'entitats que participen a la Xarxa.• Promoure la creació de noves xarxes territorials.• Revisar el disseny del nou PAX perquè sigui una eina estratègica present en el dia a dia de la Xarxa.• Generar espais de qualitat on reflexionar sobre l'acció de la Xarxa i fer seguiment del desenvolupament del nou PAX.• Buscar un equilibri entre el rol necessari de coordinació i interlocució de l'oficina tècnica i la iniciativa i autonomia de les entitats i grups de treball.

4.2. Quadre complet de conclusions i propostes

CONCLUSIONS	PROPOSTES
PAX 2016-2020 <ul style="list-style-type: none">• Manca de coneixement i d'ús del PAX 2016-2020 de forma generalitzada.• L'estructura d'eixos del PAX 2016-2020 no és clara i barreja línies de treball amb qüestions de governança. L'excés de concreció en el seu disseny (eixos - àmbits - accions) n'ha dificultat l'aplicació.	OPERATIVES <ul style="list-style-type: none">• Revisar el disseny del nou PAX perquè sigui una eina estratègica present en el dia a dia de la Xarxa: que marqui unes línies de treball clares i amb una estructura orgànica i flexible, amb capacitat d'adaptació a la realitat canviant.• Fer més present el nou PAX en la comunicació interna i els espais de treball i trobades.
<ul style="list-style-type: none">• Manca de seguiment i avaluació de l'assoliment dels objectius del PAX.• Manca d'espais per a la reflexió sobre l'acció de la Xarxa.	ESTRATÈGIQUES <ul style="list-style-type: none">• Incloure un pla d'avaluació estratègica del PAX, com una eina de diagnòsi participativa i processual. OPERATIVES <ul style="list-style-type: none">• Generar espais de qualitat on reflexionar sobre l'acció de la Xarxa i fer seguiment del desenvolupament del nou PAX.• Definir criteris per tal de mesurar l'assoliment dels objectius del nou PAX.
<ul style="list-style-type: none">• Les accions impulsades pels grups de treball, malgrat valorar-se positivament, sovint són puntuals i generalment no estableixen criteris ni mecanismes per mesurar-ne l'impacte.	OPERATIVES <ul style="list-style-type: none">• Mesurar l'impacte de les accions que es realitzen a nivell quantitatiu i qualitatiu.• Donar continuïtat a les accions impulsades pels grups de treball que han estat exitoses.

CONCLUSIONS

PROPOSTES

Organització interna i governança

• **Al PAX 2016-2020 no es recull la governança de la Xarxa, els mecanismes de presa de decisions ni la circulació de la informació.**

ESTRATÈGIQUES

• **Definir la governança de la Xarxa** per assolir un funcionament transparent i sostenible, amb definició de rols dels diferents agents que la conformen. (entitats, grups de treball, oficina tècnica i Ajuntament).

OPERATIVES

• **Incorporar exemples de bones pràctiques** quant a l'organització interna.

• **Potenciar l'horitzontalitat, l'enxarxament i la circulació d'informació.**

• **L'organigrama percebut acusa una relació vertical i poc fluida amb l'Ajuntament, així com una manca de comunicació entre els grups de treball.**

• **El rol de l'oficina tècnica ha sostingut la continuïtat i ha fet de nexa**, però pot haver potenciat una actitud més passiva de les entitats.

ESTRATÈGIQUES

• Millorar la comunicació entre els diversos espais i agents que conformen la Xarxa, i entre aquests i l'Ajuntament, a través d'uns mecanismes predissenyats a la governança.

OPERATIVES

• **Buscar un equilibri** entre el rol necessari de coordinació i interlocució de **l'Oficina Tècnica i la iniciativa** i autonomia de les **entitats i grups de treball**

• Malgrat que es valoren positivament els espais de participació, **les entitats participants pateixen sobrecàrrega de feina**, que a d'altres els impedeix participar. Aquest factor, **potenciat per l'impacte de la pandèmia**, dificulta augmentar la diversitat de participació a la Xarxa.

OPERATIVES

• **Promoure la diversitat i pluralitat** d'entitats que participen a la Xarxa.

• **Millorar la sostenibilitat i eficiència** dels espais de participació.

• **Treballar diferents nivells de participació** que permetin incorporar entitats i agents diversos que no poden sostenir una participació regular en un grup o comissió.

• **Els grups de treball mostren una bona valoració de la seva implicació i aportació a la Xarxa**, basada en l'expertesa i els recursos propis. Tanmateix, **esperen de la Xarxa eines noves i actualitzades** per treballar interna i externament.

OPERATIVES

• **Revisar i promoure nou recursos** (formacions, materials...) a disposició de les entitats.

CONCLUSIONS	PROPOSTES
Organització interna i governança	
<ul style="list-style-type: none"> • Les entitats que s'han incorporat recentment als espais de participació de la Xarxa manifesten una manca d'informació sobre el seu funcionament i històric. 	<p>OPERATIVES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Creació d'un itinerari d'acollida per a les noves entitats, que inclogui fer la Formació Antirumors com a referència del marc comú.
<ul style="list-style-type: none"> • Les adhesions de la Xarxa no reflecteixen el nombre real d'entitats implicades, donat que és un requisit per accedir a les activitats del Catàleg. Reforça la identificació errònia entre Xarxa i Catàleg. 	<p>OPERATIVES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revisar els criteris d'adhesió a la Xarxa. • Fer una diagnosi de la implicació real (o voluntat d'implicació) de les entitats adherides.
<ul style="list-style-type: none"> • Existeix una tendència a la territorialització de les accions de la Xarxa, encara no consolidada ni generalitzada. • Algunes entitats es mostren interessades en la creació de xarxes antirumors territorials. 	<p>ESTRATÈGIQUES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Millorar l'arrelament de les propostes de la Xarxa a les realitats dels territoris. <p>OPERATIVES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promoure la creació de noves xarxes territorials. • Tenir en compte les entitats locals, la seva visió i el treball que ja hi desenvolupen, a l'hora d'afrontar conflictes propis d'un barri o territori. • Fer permeable la Xarxa a altres iniciatives que ja promouen les entitats i teixits dels territoris.

CONCLUSIONS

PROPOSTES

Principis i continguts de la Xarxa

- Existeix un debat entorn **l'actualització dels principis de la Xarxa BCN Antirumors** i, fins i tot, el seu nom.

OPERATIVES

- **Revisar alguns termes percebuts com a problemàtics:** antirumors, sensibilització, etc.
- **Enllestir el procés d'actualització dels principis de la Xarxa en el context actual.** Seguir treballant conjuntament la incorporació dels principis de l'antiracisme, els feminismes i la interseccionalitat, que aporten una mirada més estructural sobre les desigualtats que pateixen les persones racialitzades i migrades.

Difusió vers la ciutadania

- **La comunicació externa**, tot i haver comptat amb accions ben valorades, en general **no ha estat molt efectiva**. Poca presència a les xarxes socials.

OPERATIVES

- **Ampliar el ressò de la Xarxa** com un espai comunitari, d'aprenentatge i reflexió social.
- **Reforçar la difusió dels recursos de la Xarxa** per combatre els prejudicis, el racisme i la xenofòbia, especialment a través de les XXSS.
- **Establir indicadors d'impacte i mesures d'avaluació.**

- **La Xarxa és una experiència singular**, tant per ser pionera en la seva creació com per la seva trajectòria.

OPERATIVES

- **Potenciar la creació d'aliances barrials, territorials i internacionals per l'aprenentatge mutu.**

